

Asia: VN/14933/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain 1 ja 24 § :n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kausityölakia (907/2017) ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa Suomeen tulevien kolmansien maiden kansalaisten luonnonmarjojen keräämisen tulee tapahtua pääsääntöisesti työsuhteessa. Tämä mahdollistaa kausityölain soveltamisen ja työsuhde olisi myös kausityöluvan saamisen edellytys. Nykyisen lain perusteella luonnonmarjojen poimijat jäävät ilman työsuhteen perusteella syntyvää oikeutta tiettyihin sosiaaliturvaetuuksiin. Ehdotettu muutos parantaisi merkittävästi luonnonmarjojen poimijoiden asemaa myös tältä osin.

Luonnoksen kohdassa 4.2.3.4, - Julkinen talous, - on avattu ehdotetun muutoksen vaikutuksia sosiaaliturvaetuuksiin. Työsuhteiset kausityöntekijät ovat julkista terveydenhuoltoa tarvitessaan hyvinvointialueella/kunnassa asuvan henkilön asemassa, jolloin he maksavat saamistaan terveyspalveluista samat asiakasmaksut kuin kunnassa vakinaisesti asuvatkin. Kela antaa kausityöntekijöille todistuksen oikeudesta hoitoetuuksiin julkisen terveydenhuollon yksikössä käytettäväksi. Ehdotetulla henkilöpiirin laajennuksella myös luonnonmarjojen poimijoilla olisi siis samanlainen oikeus julkisen terveydenhuollon palveluihin Suomessa kuin nykyisen kausityölain mukaisella henkilöpiirillä.

Työsuhteisella kausityöntekijällä on oikeus eräisiin Kelan etuuksiin Suomessa työskentelyn perusteella, vaikka vakinaista asumista koskevat edellytykset eivät täyty. Jos henkilö työskentelee ja ansaitsee vähintään 800,02 euroa kuukaudessa (1.1.2023 lukien), on hänellä oikeus sairausvakuutuksen etuuksiin (sairausvakuutuslaki 1224/2002, 2 § ja laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa 16/2019, 7 §). Työntekijän rajoitettu oikeus etuuksiin tarkoittaa sitä, että mm. yleiseen asumistukeen ei ole oikeutta. Samoin oikeus lapsilisään ja

lastenhoidon tukiin sekä työttömyysetuuksiin on poissuljettu kansallisessa etuuslainsäädännössä EU:n kausityöntekijädirektiivin nämä rajaukset mahdollistaessa. Käytännössä työttömyyspäivärahaan ei muutenkaan olisi oikeutta sen jälkeen, kun työssäoloehto on syksystä 2024 lukien 12 kuukautta. Työmarkkinatukea maksetaan ainoastaan vakinaisesti Suomessa asuvalle työnhakijalle.

Kela on aiemmissa EU:n ns. maahanmuuttodirektiivejä koskevissa kannoissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että lukuisat eri direktiivit mahdollistavat kansallisesti toimeenpantavia rajoituksia joidenkin etuuksien (perhe-etuudet ja työttömyysetuudet) maksamiselle. Tämä on hallinnollisesti työllistävää, minkä vuoksi on perusteltua hyödyntää mahdollisimman kattavasti jo olemassa olevia yhtenäisiä menettelyitä.

Yksikön päällikkö Mia Helle

Helle Mia
Kansaneläkelaitos

Klemola Antti
Kansaneläkelaitos